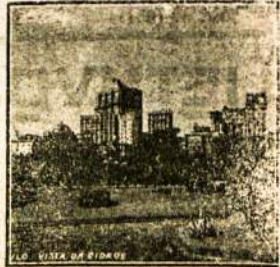

LIETUVIS

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
LIETUVIS
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
L. Čaigas

7-ji METAI.

SÃO PAULO, 1935 m. Rugsėjo - Sėmėbro mėn. 28 d.

NR. 39 (351)

Aukšta sveti palydėjus.

Mūsų kolonijos kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime, dažnai pasirodo tokių reiškinį, kuriats visgi ne visuomet galima pasidžiaugti. Tie visi nenormalumai daugiausia pastebimi mus išeivių tarpusavio santykiuose, kaip tarp organizuotų visuomenės dalių, taip pat ir tarp pavienių asmenų. Mes lyg su visu tuo būdami apspratę gal tą ir ne taip pastebim, bet žiūrintiems iš šalies žmonėms, tas labai ryškiai skverbiasi į akys. Paimkim, kad ir Lietuvos arba kitų šalių lietuvių spaudą, ir ką gi mes pamatysime? Visur vien tai kad Brazilijos lietuviai tarp savęs nesugyvena. Jų laikraščiai pilni šlykščios polemikos, organizacijos tarp savęs nesutinka pavieni asmens taip pat.

Nemalonūs visi tie priekaištai gal kartais net ir per skaudūs, bet juos tu rime priimti, kaip pastabas mums dėl mūsų pačių daromų klaidų, kurių net ir bendruose savo tautos reikaluose ne visuomet mokamo išvengti.

Štai praeitą savaitę lankėsi mūsų kolonijoj Lietuvos Įgaliuotas Ministeris Jam pasitikti, priimti ir išvykstantį palydėti, tarėms visi vieningai, bendrat, kaip ir pritinka bendruose tautos reikaluose. Ir tiesa, oficialiai ir viešai savo pažadus ištesėjom. Bet kas tuo tarpu buvo daroma gyvenimo užkulis? Ar ne tie patys skundai, visoki kaltinimai, negražūs priekaištai vieniū kitiems ir t. p. Ir kokia gi po viso to nuomonė apie mus susidarė Gerb. Svečias. Kiekvienam turi būti labai aišku.

Nors Gerb. p. Ministeris visą laiką mums kalbėdamas apie gerus tarpusavio santykius, atvirai tos savo nuomonės ir nepasakė, bet užtenka ir to, ką yra pasakęs per atsisveikinimo vakariene, būtent, kad visai P. Amerikos lietuviai tarp savęs blogiausiai sugyvena. Vadinas, kiekvienas, nors kiek tik pažvelgęs į mūsų kolonijos gyvenimo užkulisius, tuoj pastebi tuos nemalonius reiškinius, kurie trukdo mūsų kultūrinei veiklai, kartu ir visos kolonijos vispusiškio gyvenimo pažangai.

Jau daug kartų buvo šio laikraščio skiltyse keliamos tos nemaliosios mūsų gyvenimo ydos. Daug kartų buvo šaukta stoti bendro tautinio darbo bare į sutartiną būrį, bet dėl avaristiškai mūsų jausmai, asmeninių reikalų statymas aukščiau bendrų tautinių reikalų tą šauksmą užslopindavo, o mes ir toliau pasilikdavom tos pat nesantikos dumblius beklampoja.

joj ir tokių kuriems bendras lietuviškas darbas mažai rūpi. Vieni jų dar nesupranta to vieningo darbo reikšmės, kaip kolonijai taip ir visai tautai, kiti kad ir suprastų jį, bet kitokių gražių piešimų, bet mažai žadančių idealų suvilioti, to darbo vengia, dargi jį griauia. Bet daugiau susipratusi organizuota mūsų kolonijos visuomenės dalis į tai turėtų jau kitokių žvilgsnių žiūrėti. Ji jau or glizacijos principus suprasedama turi gerai žinoti, kad tik vienybėje — galybė, o pajėcu skaldymas — tai tikriausias kelis į kultūrinį susmukimą ir tautinį išsigimimą.

P. Ministerio atsilankymas įnešė

J. E. Lietuvos Įgaliuotas Ministeris ir Nepaprastas Pasiuntinis P. Amerikai Ponas J. Aukštuolis ir Ponia B. Aukštuolienė, šiomis dienomis lankėsis lie uvių kolonijoj S. Paule.

mūsų kolonijon, nors laikiną riantį ir santaiką. Ir kaip būtų gera, kad tą santaiką pasilikytų ir visuomet mus tarp.

Kiekvienas juk iš mūsų jautėm, kaip malonu ir gražu buvo visiems kartu Gerb. Svečias sutinkant. Dar jaučiau ir gražiau buvo juos palydinti ir tik vien todėl, kad tuo laiku buvome vieningi, viena lietuviška dvasia nusiteikę. Taigi ir dabar p. Ministeriui išvykus, padarykime taip, kad visuomet pas mus būtų gražu.

Gana skaldyti ir taip jau menkas mūsų kultūrinio darbo pajėgas! Eikim iš vien, nes šiuo laiku, kada mūsų išeivių lithuanistikos dvasiai grėšia didžiausias pavojus vienybė yra labai reikalinga.

• Ž. D.

VOKIEČIAI PRADEDA APRIMTI.

Berlynas. Pranešama, kad Vokietija atšaukusi žinią paskelbtą laikraštyje „Social Demokraten“ Stokholme, kur buvo rašyta, kad Vokietija esanti pasiruošusi užimti Klaipėdą ir tam reikalui Lietuvos parabežį sukoncestravusi savo reguliarią ir nereguliarią kariuomenę. Bendrai vokiečiai dabar su dideliu atydomu seka paskutinius pasaulio politikos įvykius, nuo kurių žinoma daug prigulės ir Hitlerio groboniškių planų sygydymas.

ITALIJOS — ABISINIJOS PROBLEMA

Paryžius. 25. Komitetas iš penkių įtoikė savo pranešima Tautų S-gai, kuri Italijos — Abisinijos ginčo klausimą svarstys dar kartą šiomis dienomis

Penkių komitetas savo pranešime smulkiai išdėsto Italijos ir Abisinijos Vyriausybių atsakymus į jo patiktus susitaikavimo pasiūlymus ir apibūdina provokuojantį karą Italijos elgesį ir karo pavojų tarptautinui atžvilgiu.

Tuo tarpu Italija stropiai rengiasi karui, kas dien siudamas vis naujas ir naujas karos transpurtus į Abisiniją. Beto Italijoj pradėdama reikėti didelį nepasitenkinimą Musolinui, kuris įstraukęs į politines derybas, nepradedas taip senai jų laukiamo karo.

Abisinijos vyriausybė prašo Tautų Sąjungą, kad ta paskirtų komisiją, kuri tuojaus nuvykusi prie Italijos—Abisinijos rubežių sektų įvykius ir vėliau tiksliai nustatytų karo kaltininką.

Be to Abisinija pabrėžia, kad išvengimui bet kokių incidentų ant rubežiaus, duotas jos visai kariuomenėi įsakymas pasitraukti į krašto gilumą 30 kil. nuo sienos.

Abisinijos kariuomenės skaičius šiuo laiku siekia 500,000 karių.

Paskutiniu laiku Abisinija galūti anū nustojo vilties, kad Italija atsleakytų nuo savo užsimojimų, todėl visoj šalyj pradėta galūtinai ir skubus karui pasirengimas, kaip apkasų kasimas ir kit.

Toks pat nerviškumas skubaus karui pasirošimo jaudinamas ir Italijos pušėje.

Tačiau Tautų S-ga vis dar nenusvoja vilties tas dvi šalis sutaikinti, kaip ir manoma atlikti dar šiomis dienomis.

Klaipėdos Klausimas Tautu Sąjungoj.

Ženeva. 25. (H) Pranešama, kad Klaipėdos klausimas Tautų Sąjungoj šioje sestojo nebūsiąs keliamas, nes Lietuvos Užsienio Reikalų Ministeris P. Lozoraitis šiuo reikalu taip susitaręs su garantavusiu Klaipėdos krašto statutą valstybių delegatais. Statutą garantavusių valstybių delegatai ypatingai domėjosi būsimais Klaipėdos krašto seimelio rinkimais ir rodė reikalą apie tai pranešti Vokietijai. Lietuvos Vyriausybė rugpjūčio mėn. 3 d. šiuo klausimu oficialiai pareiškė, kad rinkimai įvyksią be jokių varžymų ir prisilaukiant visų statuto nuostatų. Nežiūrint į tai dviem dienom prasiūkus Hitleris Nurenberge pasakė prieš Lietuvą nu-

kreiptą Klaipėdos atžvilciu kalbą. Bet tatau Ženevoje aiškinama kad Hitleris neturėjęs oficialaus pranešimo dėl būsimų Klaipėdos seim. rinkimų garantijos.

Lietuvos Vyriausybė taip pat atšaukė vokiečių skleidžiamas melagingas žinias, dėl neteisingų Klaipėdos krašto rinkimų sąrašų sudarymo, pažymėdama, kad visi gyventojai priėmė šalies pilietybė esą įsarašus įtraukiami.

Klaipėdos krašto statutą garantavusios valstybes apie tai pranešė Vokietijai, kartu reikalaujamos, kad ir jį taip pat laikytusi visiškio neitralumo

SKAITYK IR PLATINK
„LIETUVI“

LIETUVOJE

Reformos medicinos pagalbos teiki- mą.

Ivykusiame Kauno miesto ligonių kasos valdybos posėdyje buvo apsva-
styta eilė techninio pobūdžio klausim-
ų. Kauno m. ligonių kasos valdyba
sušauks bendrą valdybos ir kasos gydy-
tojų pasitarimą, kuriame bus svarstomi
klausimai, susiję su kasos nariams me-
dicinos pagalbos teikimo reformavimu.

Praplės geležinkelių dirbtuves.

Geležinkelių dirbtuvės yra kiek
aukštes ir nepilnai atitinka darbininkų
samos įstatymo nurodytomis taisyklėmis.
Be to, šiose dirbtuvėse įrengiami nauji
skyriai, nes jose norima atlikti
tokius darbus, kurie ankščiau būdavo
atliekami tik užsieniuose. Ryšium su
tuo geležinkelių dirbtuvės suprojektuo-
tos žymiai praplėsti, įrengiant naujų
patalpų ir atremontuojant senąsias.

Telšiuose panaikinamas elgetavimas

Rugpjūčio mėn. 26 d. įvykusiame
Žmogaus globos draugijos valdybos po-
sėdyje, kuriame dalyvavo ir Telšių mies-
to burmistras inž. Slabūys, numatyta
nuo rugsėjo mėn. 1 d. Telšių mieste
panaikinti elgetavimas. Beturčiai, kurie
yra metus išgyvenę Telšių mieste, gaus
pašalpas iš Žmogaus globos draugijos.
Elgetoms, atvykusiems į Telšius pasi-
pelninti aukomis, elgetavimas bus už-
draustas. Šiam reikalui burmistras pa-
žadėjo Žmogaus globos draugijai, o jei
bus reikalo, ir šv. Vincento ir Paulio
draugijai didesnę savivaldybės pašal-
pas.

Gabenami stiebai Klaipėdos radio stotčiai.

Prie Kauno radio stoties buvusieji
laisvieji stiebai jau nuimti. Jei pažvel-
gti iš miesto į radio stoties pusę, matyti
tik du aukštieji stiebai, kurie tarnauja
ka Kauno radio stotčiai, o žemesnieji nu-
eriantį ir jų dalis gali stoties sode.
Didesnė stiebų dalis jau nugabenta į

Klaipėdą, kur bus pastatyti ten stato-
mal radio stotčiai tarnauti. Šiomis die-
nomis bus nugabenti ir likusieji stiebų
gabalai. Jie vežami ne baidokais, kaip
ankščiau buvo numatyta, bet auto sun-
kvežimiais. Vežami naktimis, nes ilgos
stiebų dalys keiči sankryžose ir per už-
sisukimus, vežant dienos metu, labai
trudytų susistekti. Todėl vežami
naktimis, tuo metu, kai viešaisiais ke-
liais visai nėra arba labai mažas judė-
jimas. Nuvežtieji stiebai Klaipėdos sto-
čiai numatomi pastatyti dar šiemet,
nors Klaipėdos radio stotis pradės veik-
ti tik kitais metais.

Priešlietuviškos demonstracijos Šir- vintoje.

Rugpj. mėn. 25 d., Širvintoje, ry-
šium su Klaipėdos krašto seimelio rink-
imų įstatymo pakeitimu buvo surengtos
priešlietuviškos demonstracijos. De-
monstracija buvo numatyta pradėti 3-ą
val. po pietų, atžygiuojant prie pat sie-
mos ties Širvintos tiltu, bet nuo to atsi-
sakyta. Prie sienos atėjo po 10-15
žmonių grupės, bet be jokio triukšmo
vėl grįžo į Širvintą. Demonstracija su
eisenomis ir nukreiptomis prieš Lietu-
vą kalomis Širvintoje pradėta 8-tą va-
landą vakaro. Tęsėsi kokius dvi valan-
das. Demonstracijoje dalyvavo vietos
SS nariai ir poia sunkvežimiu atvaži-
vo iš Šilūnų.

Ties Kud. Naumiesčių Vokietijos
Lietuvos siena eina Šešupės upė. Upė
dažnai plauko tiek lietuvių, tiek vokie-
čių laiveliais. Vokiečiai lietuvių upės
krašte plaukiojantius laivelius nekarta-
japmėtė akmenimis. Pranešus apie tokį
nektūringą iš jų pusės elgesį, dabar
jų laiveliams Šešupėje plaukioti uždraus-
ta.

Pigusis sezonas.

Birštono kurorte nuo rugpjūčio 25
dienos prasidėjo pigusis sezonas. Pragy-
venimas ir vonios papigintos. Pigusis
sezonas tęsis ligi spalio 1 dienos.

Klaipėdos krašto direktorija,

atsižvelgdama į sunkią ūkininkų padė-
tį, nutarė išmokėti iš savo padarytų
sutaupų «Lietuvos Eksportui» Klaipėdo-

je už Klaipėdos krašto gyventojų par-
duodamas jam nuo šių metų rugpjūčio
1 d. iki gruodžio 31 d. bekonines kiau-
les premijas po 10 litų už kiekvieną
kiaulę.

Premijos ūkininkams bus išmoka-
mos per apskrities viršininkus, kurie
turės teisės išskaityti iš jų iki 50% už
nesumokėtus apskrities mokesčius. Ūki-
ninkams, kurie apskrities mokesčius yra
sumokėję, premijos bus išmokamos tuo
jau. Sulaikyti premijos dalį už nesumo-
kėtus kaimo mokesčius nebus leidžia-
ma.

Kiek kokių gyvulių Baltvėžos gi- riose.

Lenkų spaudos žiniomis, Baltvė-
žos giriose šiuo metu yra tokia gyvū-
nija: 14 žubrų (7 natūralūs ir 7 maišy-
to kraujo), 540 elnių, 3.150 striukų, 740
šernų, 2500 kiškių, 50 lauk. kačių, 40
vilkų, 420 lapių, 170 barsukų ir daug
kitų žvėrių.

Žubrų visame pasaulyje yra viso
70 gryno kraujo ir apie 60 mišinių.
Tam tikra administracija globoja tą
Baltvėžos gyvūniją ir ją maitina.

Nelaimė karo aviacijoje.

Rugpjūčio 28 d., lavintis išskrido
mokomuoju lėktuvu Anbo III pilotas
kariūnas aspirantas Alfonsas Klygis ir
žvalgas mokinyš-lakūnas Kostas Buta-
vičius. Apie 10 val. ties Janučių vien-
kiemiais, Garliavos valsč., darant posū-
kį, mokinyš lakūnas Klygis netyčiomis
jėjo į sunktą, dėl nedidelio aukščio jau
nebesuskubo lėktuvo visiškai išlyginti
ir susidūrė su žeme. Lėktuvas sulau-
žytas, o skridę lakūnai sunkiai sužeisti
ir paguldyti karo ligoninė. Tą pačią
dieną 19 val. 10 min. mok. lakūnas
Alfonsas Klygis karo ligoninėje mirė.
Mokinyš lakūnas Kostas Butavičius sun-
kiai sutrenktas, sulaužyta koja, tačiau
atrodo kad jo gyvybėl pavojaus nėra.

Įmonės nori priimti daug mokinių.

Pramonės įmonės prašo darbo ins-
pektorių leisti priimti mokinių. Bet pa-
gal naują įstatymą kiekviena įmonė ga-
li priimti tik tiek mokinių, kiek leis
darbo inspektorius, o inspektorius žiūri

ar tai įmonei tikrai reikalingi mokiniai
nes daugelio sričių pramonės kvalifi-
kuotų darbininkų yra perteklius. Leid-
žiama priimti tik tiek mokinių, kiek
numatoma jų galės turėti darbe, nega-
minant kvalifikuotų darbininkų o-
dukcijos. Taip pat leidžiant priimti
mokinius, tuojau nustatoma kiek laiko
jie turės mokytis ir koks už mokymo-
si laiką jiems bus mokamas atlyginis.

Prancūzai nori Lietuvoje kiti miško medžiagos.

Prancūzų prekybos atašė kreipėsi
į miškų departamentą, teiraudamasis
apie sąlygas, kuriomis Lietuvoje galima
pirkti miško medžiagos, nes viena Fran-
cūzų firma norinti pirkti 1800 ktm.

Aviacijos diena Klaipėdoje.

Rugsėjo 1 d. 15 val. Lietuvos aero
klubas Klaipėdoje rengia aviacijos die-
ną. Programoje numatyta: grupinis
vienviečių lėktuvų skraidymas, kauty-
nės ore, pūslių medžiojimas, skraidy-
mas rikiuotėje, šokimas su parašiutais,
šaudymas ir taktinius, veikiamasis skridi-
mas ir kt.

Klaipėdos kr. Seimelio rinkimų vyr Komisija.

Klaipėdos krašto valdžios žiniuose
direktorija skelbia Klaipėdos krašto sei-
melio rinkimų vyriausios komisijos su-
dėtį. Į komisiją įeina: pirmininkas —
— uosto direkcijos narys Vikt. Gallius
nariai — krašto patarėjas Toliūsis, pro-
fesinės sąjungos sekretorius Pannars,
Klaipėdos apskrities seimelio narys Da-
viis, prekybos instituto rektorius E. Gal-
vanauškas.

Gubernatorius komisijos sudėtį pa-
tvirtino. Taip pat paskirti ir apylinkių
komisijų pirmininkai.

Skaityk ir Platink

„LIETUVI“

K. Inčiūra.

Viena valanda.

(Pabaiga)

Audra visu smarkumu ėmė sėsti
už rūmų. Ir Valentas pirmą kartą pasi-
juto esąs toks vienas, toks neturtingas:
neturįs nė vienos širdies, kuriai galėtų
pasiguost. Buvo viena, bet t. išėjo,
ir šių valandą prie jos dulkių verkiama,
smilkoma smilkalais, grojama var-
gonais...

Jis paėmė nuo skobnių žvakidę ir
leidosi kopti akmeniniais laiptais aukš-
tvn į bokštą, į Skirgaudų giminės por-
tretų menę, kur taip seniai buvo be-
laukiusi jo koja.

Vos blausi žvakės šviesa apliejo
menės sienas, į Valentą iš portretų su-
žiūro garbingieji protėviai ir gentys.
Štai jo motina, lyg baltas šešėlis, įsipynę
į židinių rožių kerą. Jos žvilgsnis
toks masinąs: ne be reikalo ją
šventąja vadina... O štai senelė. Jos
akys neriasi iš šių pilkų sienų kažkur
į tolį. Ji atvažiuo iš tolimų kraštų su
mylinčia ir dainuojančia širdim. Jos
dainos plačiai pasklido žmonių lūpose...

Čia jo agnis protėvis, karo laisvės
žygias išgarsinęs jų herbą... Čia vėli-
vianas, ant knygų berymas. Kiek ge-
ro jo protas atnešė žmoniui naujų ke-
lių bešaukant... Visi jie čia turtingi,
visi garūs, visi mylini. Jiems nebai-

si audra, nes jie savo padarė ir vistiek
bus gyvi žmonių širdyse. O jis, ką gi
padarė jis? Ar pamažino žmonių var-
gą, ar nušvietė jos skurdą, ar buvo
nors mažu žiburėliu? Ne, ne, tūkstan-
tį kartų ne! Jis buvo — ugnis naikin-
toja. Jis plakė tuos, kurių rankos su-
krovė šiuos rūmus ir pripylė aukso į
jo lobų skrynias. Jis tik lėbavo, plau-
kė kūno smaguose — jis, gražių
gražiausias, visko pertekęs jaunikaits
ir valdovas — nežinojo, tik dulksė
esąs, tik vaško žvakelė, kurią gali už-
pūst mažiausia Viešpaties audra. Jam
čia nėra paskirtos vietos tarp garbingų
protėvių!

Jis atvėrė langą. Į bokštą įsiju-
ko audra ir ėmė ūkti. Užpūtė žvakę.
Kažkas subrazdėjo — nukrito senelės
portretas. Greit užvėrė langą ir buvo
bešaukęs iš bokšto, bet užmynė koja
senelės portretą, portretas lyg atglė,
ėmė švytėti, ir jis aiškiai išvydo skai-
drias senelės akis ir išgirdo jos sukur-
tą dainą, auklės kadaise jam dainuotą:

Man po kojų einant lenkės smiglos,
iš šalių žydėjo mėlyni linai,
lyg dangaus žvaigždėtojo sklypelis...
Ir maščiau, ką paklausta sakysiu
savo Viešpačiui, pašaukusiam mane?
— Teisk mane Tu iš darbų manųjų...
Jis pasileido iš bokšto į savo mie-

gamąją menę, krito į patalus, apsiklojo
galva, kad negirdėtų audros, su kiek-
vienu širdies tvinkėjimu artėjančios,
lenkiančios prie žemės medžius ir kau-
kiančios rūmų bokštuose.

Neniškių kūkėlojimų srovė užliejo
jo sąmonę, nemigo naktys užspaudė
blakštenas — užsnūdo.

Užsnūdo ir regl:

...Atsisukė senelė nuo savo por-
teto, išėjo iš rūmų ir juda lazda pasi-
ramsčiuodama kopia iš bokšto. Kaukė,
— skamba lazdos paliešti akmeniai
laiptai. Kaip šešėlis ji nusileidžia laip-
tais, išeina į kiemą ir artinasi kopyčios
linkui. Lazda ji paliečia užrak-
tus — ir durys atsidarė. Ji nusilei-
džia į kopyčios rūšį, ir aiškiai girdis
jos balsas:

— Kelkitės! Metas į sueigą...

...Ji vėl grįžta iš kopyčios ir arti-
nas į rūmus. Paskui ją seka, vis ky-
la iš rūsių tamsių stumonių virtinė.
Eina damos, eina riteriai, eina suvar-
gę senutėliai ir kūdikiai — tai Skir-
gaudų giminės protėviai. Jie visi susi-
renka į didžiąją vienę, susėda tamsioje
už ilgojo stalo, ir senelė prataria:

— Jo nuodėmingas gyvenimas už-
traukė šią Viešpaties audrą. Nepaliks
čia akmens ant akmens, nebėlks žo-
lės, nes dangus susimaišė su žeme ir
nušiuos visą apylinkę... Tai kaltė jo,
kurio visi tikėjom ir kuris mus apvy-
lė...

...Senelės akys ugnimi liepsnoja,
jos balsas skamba lyg graustinis dun-
dėtis... — ir jis pramerkia akis.

Už visų langų raitosi padangėjų
ugnies skaros. Iš slėnio skrenda gū-
dūs balsai, sumiėję su klyksmais ir rau-
domis, lyg būtų kilęs žemės naikintojų
maistas.

— Dega darbininkų kaimas! —
pasigirsta kiemo prie rūmų skardus vy-
ro balsas, ir Valentas susivokia. Šoka
iš patalo ir viena akimirka atsidurta
priebuty.

Sumiėję tarnai apšėmė kiemą ir
žiūrį į slėnį, iš kur verėsi liepsnos,
lyg milžinų saujos jas žarstytų iš žemės
vidurių į aukštį.

Jis susiduria su virpančių tarnų
akimis, su moterimis, glaudžiančiomis
prie krūtinę verkiančius kūdikius, su
siduria su klausiančiu senuko prievaiz-
dos Argėlos žvilgsniu ir sušunka:

— Greičiau ant arklių! Visi į ugnį!

Sukyla visas Skirgaudų dvaras.
Visos arklidžių durys atsiveria, stoni-
nai žvengia, vyrai kulkėrais pribėgę
pasistveria pirmą patekusį ir užkoka.

— Skambinkit varpas! — kelkit
visus pagalbon. Imkit kibirus! Gaisro
pabūkius! — dar pasigirsta jaunojo
Skirgaudo balsas, ir jis pirmas paslei-
džia raitas pakalnėn.

Jau už kaistančių alėjos! Jau už
miškėlio. Jau ir kaimas! — Trobelės
pleška, lyg žibintuvali sustoję į eiseną.
Upės teka krauju.

Užterėjo liepsna virš upės: tiltas
dega. Liepsnų liežuviai geria upės van-
denį.
Raitieji pridundėjo ir vienu metu

Mūsų kalba.

Kalba yra vienas žymiausių žmogaus požymių. Atėmus iš mūsų kalbą, t. y. galėjimą savo mintis kitam pareikšti, mes žymiai priartėtumėm prie gyvulių. Atsižvelgiant žmogaus kultūrinio laipsnio, jo kalbos turtingumas tiek žodžių skaičiaus, tiek žodžių formos kaitaliojimo atžvilgiu žymiai skiriasi. Sekyminis, laukinio žmogaus, paprasto darbininko, amatininko, kvailiuku specialisto ir aukšto inteligentinio išsilavinimo žmogaus žodynas savo tūriu ir forma žymiai skiriasi. Laukinis išsiverčia su keliais šimtais neformingu žodžių, kai mokyto žmogaus žodynas turi ligi keliolikos tūkstančių su daugybe formų.

Stebėtinas daiktas, kad lietuvių kalba šimtmečiais tebebuvo žemdirbių, kurių žodynas visur, rodos, žymiai apribotas, beveik vėliausia už visų Lietuvių tautos kaimynų kalbos įgavusi rašto formą ir tik nuo 1918 m. t. y. Nepriklausomos Lietuvos paskelbimo įėjusi valstybinės kalbos teises ir kaip tokia pradėta proteguoti bei kultivuoti, ir vis tik savo žodyno turtingumu bei žodžių formų gausumu ne tik neatsilieka nuo kaimynų, o daug kur juos prašoka. O tas rodo, kad tą kalbą ugdžiusi ir laikiusi lietuvių tauta, nors kaimynų ir buvo pravardžiuojama pagonais ir barbarais, tačiau iš tikrųjų turėjo labai aukštą kultūros laipsnį. Ir iš tiesų, užrašytos ir neužrašytos senovės lietuvių dainos, pasakos, priežodžiai, iš kurių matyti, jog jie turėjo platų moralės supratimą ir ilų aplinkumos pažinimą. Toms sąvokoms nusakyti, žinoma, reikė jo turėti turtingą ir formomis gausų žodyną.

Dabar atėmusi valst bėg nepriklausomybę Lietuviai tauta per savo valstybines ir privatinės mokslo įmones ir per atskirus mokslui pasiukavusius žmones plėsdama ir modernindama savo kultūrą vis tik nepajėgė išemti mūsų protėvių „barbarų“ ir „pagonų“ žemdirbių sukrautas kalbos turtes. Toli gražu dar nesirinkta ir surašyta visos senovės dainos, pasakos, visi priežodžiai. O kada bus surašytas gyvas lietuvių žodynas!

Stebėdamas didelių lietuvių kalbos turtingumu, aš neimu tokių pavyzdžių, kaip antai, slavos (rusas, lenkas) ir kopūstus ir savo vaikus lygiai „myli“ (liubit), kai tuo tarpu lietuvis kopūstus mėgsta, o vaikus myli. Paimekim tik tokių paprastų žodį, kaip „akėti“ — akėti, paakėti, jakėti, nuakėti, užakėti. Tik pamėginkit tai kad ir portugaliskai pasakyti! Išverskit į kokį nors jums žinomą kalbą — „Jonas paršvilpė“, arba „Jonas atšvilpauja“.

Kai susiformulavo palyginamosios kalbotyros mokslo disciplina, kai buvo palyginta senovės indusų šventosios knygos rašytos ranskrito kalba ir sugretintos su darbartine gyva lietuvių kalba, mokslininkai nustebė. Lietuvių kalboje buvo rasti tie kalbotyros mokslui reikalingi perlai, keliarodžiai švyturėliai, kuriais tyrinėjant kalbų kilmę nusekama į priešistorinę senovę ir randama sąryšys su visomis pasaulio kalbomis dabar.

Šia proga norėčiau paminėti ir gana liūdus faktus, iš kurių pamatysime, kaip elgiasi su savo gimtąja, taip mokslo garbinama ir aukštinama lietuvių kalba kai kurie tamsesnėji mūsų broliai. Štai atvažiuoja toks praečiokas į Braziliją, išlipa iš laivo ir užkalbinamas portugaliskai graibstosi rusiskai ar lenkiškai. Kodel? Matyt, dar baudžia vos ir rusų vergijos ne vist garai jam įgaravo; mano, kad jo buvusiųjų „ponų“ kalba yra pasauliui žinomesnė. Varkšeli, prasikrapštyk akis ir pamatysi, jog tavo kalba tikrai yra mokslo pasauliui žinomesnė, negu lenku ar rusų. Pabuvo čia metus, kitas ir šiaip taip pramoko vieną kitą minti nuregžti portugaliskai (girdi, braziliskai). Geras daiktas mokėti kalbų: moki žodžį, žinai keliu. Didis vokiečių poetas ir rašytojas Goethe yra pasakęs: „Kas moka vieną kalbą yra žmogus, o kas moka dvi kalbas yra mokytas žmogus“. Deja, pramokę portugaliskai lietuviai išsiverčia „savo“ kailinius ir pradeda vaidinti nežinia kokį „bišlį“. Bet savi tarpų kai kurie neišmanėliai kalbasi portugaliskai taip bjauriai tą kalbą dar kydami ir brazilus juokindami. Kad ir geriausiai mokėdamas svetimą kalbą lietuvis turėtų ją naudoti tik būtinam reikalui esant. Jei lietuviui savitarpų

kalbės lietuviškai ir tik užkabinti kita kalba atsakys, tai pašalietis tuoj suprass, jog lietuvis yra, anot Goethes, mokytas žmogus. Bet jei jis portugaliskai keverzuoja, tai daugelis jį laiko ir vadina „kaipirų“, nes tik „kaipirai“, tolimų užkampių kaimiečiai nę portugaliskai dora! nemoka, o kitos bet kurios kalbos tai nę pikt.

Lietuvi, juk jau tavo tėvai buvo laisvi, o tu atsiminėsi senelį ar prosenelį pamegdžioji baudžiauninką, graibstaisi

savo „pono“ kalbos. Būk pats sau ponas, visur nosidrovėdamas rodykis, kad tu moki gerai lietuviškai ir pusetinai ar šiaip taip portugaliskai. bet vis tik moki dvi ar daugiau kalbų, todėl esi mokytas žmogus. Gerbk save, o kiti tavo tikrai pagerbs.

Ant.

Kas bus, kas nebus,
bet Lietuvis neprazus!

Villa Zelina.

Žemės sklypai ilgalaikiam išsimokėjimui nuo 30\$000 milreisu mėnesiui po 10\$000 mil. už kvadr. metra. Taip pat pigia kaina parūpinama visų rūšių statybai medžiaga.

Susisiekinas autobusais nuo senojo turgaus (Mercado) iki vietos ir bondé 32 (Villa Prudente).

Centralinės rąstinės: Praça Antonio Prado, 3 sobr. ir Villa Prudente -- Rua Capitão Pacheco Chaves, N. 114 Agencija vietoje: Avenida Zelina, 33.

Reikalingi žemės pardavimo agentai -- propogandistai: kreiptis į centr. rąstinę Villa Prudente.

stabdo arklius.

— Paleist į darbą visas valtis! — staiga surinka Skirgaudas, šoka nuo arklis ir atsiduria paupy. Nuo kranto valtis čiūžteri į upę. Agnius vyrų rankos užgula irklus.

Nors pirmą kart darbininkų kaimas gyveno toki gaisra, tačiau ir pirmą kart įgirdo iš rūmų artėjančią pagalbą. — Tad šaukiančios burnos užsivėrė, raudančios akys išdžiūvo ir visi, atsokę nuo savo degančių trobų, lyg kaimonė be vado, metėsi į artėjančius. O kai pabėgęs burjys išvydo pirmąjį jauną šeimnininką, kurio rimba degindavo jų pečius, kuriam atjojus darbininkų kaimė pasigirdavo moterų klyksmai ir raudojimai, — visų širdyse suspsindo žiburėlis: argi jis mus gelbėtu?

Valtis atsimušė į krantą, ir dvejetas dešimtų stiprių vyrų išsoko iš upės.

Pusė kaimo jau buvo liepsnų apimta ir nebuvo kur pirma pulti, tačiau jaunasis Skirgaudas greit sumojo: — Argėla prie Maldeikio trobų. Su juo 10 vyrų. Kiti — paskui manel! Stokit eilėn ligi upės. Siųskit kibirus!

Jis metėsi į kitą kaimo galį ir atsidūrė ties Surgėjos trobomis. Liepsna jau buvo apėmusi visą lūnelės galą. Bežiūrint jis kopėčiomis užsiritu ant stogo, geležinis kablys ketėta kurtų įstausė į minkštus šiaudus, pasirodė gegnės, grodėstai — ir ėmė be pertraukos lieti pilni kibirai. Išbaugintos žarijų, degančios plėnelės kilo į aukštį ir virbuliavo nušvitusioj padangė žėruoda

mos, lyg deginami didžiulių knygų nevertingi lapai, kad jų vietoje būtų surašyti šios nakties įvykiai.

Su viena lūnelė pabaigę, gelbėtojai šoko prie kitos. Jų prieikys nepašildamas, geležies kabliais versdamas rastus, pildamas pilnus kibirus — dirbo ir dirbo paskutinis Skirgaudu giminės herbo paveldėtojas Valentas, vos 20 su kaupu vasarų jaunikaits. Jo lieknas liemuo tą valandą buvo pripildtas, jo garbanos degė ugnies atspindžių šviesa, jo akys, lyg agnauas kalnų orelio, dardėdė sėlti ugniai naikintojai.

Auštant gesinimo darbas buvo baigtas, tik kur ne kur ylinguriavo dar dėmai ir mirguliuo paklydusi plėnelė. Visus padegėlius Valentas perkeldino per upę ir liepė apgyvendint dvarė, kol rasią kur pritiltų.

Kai laivai perkėdė paskutiniuosius, minioj pasigirdo klyksmas. Sušu ko Liucina: anapus upės, visai nušalniai, kur nebebūta jokio gaisro pavojaus, vienu metu šokterėjo liepsna ir apėmė pasišiaušusį lūnelės stoga. Degė Liucinos namai. Ten buvo likęs ir jos susirgęs raišas brolis.

Visų gelbėtojų jėgos buvo išsisėmusios, ir ši nauja nelaimė vos beapglobė išgaščių jų veidus. Bet kol vyrų vėl atgali paleido valtis ir užgūlė irklus, jaunuo Skirgauda luotelis jau skriejo per pačią upės sietuvą.

Liucina drebėjo kaip epušės lapelis. Jei ji galėtų, briste! perbristų upę ir greičiau pertrauktų gelbinėo Valentino valtį, kad tik suskubtų išgelbėti savo nelaimingą broliuką. Ji virstų elge

ta, kad tik saulei tekant dar jį pamatytų gyvųjų tarpe.

Liucina matė, kaip valtis pasiekė krantą, kaip iš jos išsoko Valentas ir puolė lūnelės linkul. Dursy jau buvo liepsnų apsiaustos. Pro liepsnų užesį jmat lyg išgirdo silpną šauksmą. — Brolelis zuvol! — ji suriko ir metėsi ant kranto, lyg norėdama pereinai vandenį, bet tuo tarpu pamatė iš dūmų debesies išsinėrusį Valentą, kurs ant rankų laikė sunkų našulį.

Nuplaukusios gi vyrų valtyis vėl ėmėsi darbo ir ugnelė palengva pradė jo mažėti, kol pagaliau tik pavargė dūmų kamuoliu sklido ore, lyg gėdydamies beausančios dienos, kad šią naktį tiek blogo pridarė...

Vyrų valtyis ėmė grįžt. Palengva irklai taškė apsilbausį upės paviršiu, kuris dar taip neseniai krauju tekėjo. Dabar, lyg veidrody, ėmė jame rodytis apdegę kaimo trobesiai, baltmarškiniai beržai lyg užliūžė iš sielvarto ir nejaukios degėsių krūvos.

Skirgaudu rūmų koplyčioj paliovė skambinti varpais, bet jie dar tebeaidėjo girlose, skardžiuose ir upėse — toledami ir nykdami ryto miglėlėj...

Paskutinė valtis slinko taip ramiai ir taip pavargus, lyg du jos keleivi grįžtų iš tolimojo krašto, kur nera do nei aukštų pilių, dainose apdainuotų, nei žilų karalių, viską žinančių — grįžtų juodu į savo vargingą žemę, kurią buvo paniekinę, tačiau niekur nera dė mielenės po šia saule...

Kai Valentas išnešė ant kranto raišą Liucinos brolij, visi netaimtingeji

puolė prieš išgelbėtoją ant kelių, grobsi jo rankas lyg stebukladario, tačiau rūsus, tik dabar susipratę, kad privalo būt dėkingi.

Jis lengva šypsena apžvelgė suvargusių veidų virtinę, iš kurių akių šviete vien tik melė, užmiršusi rimbus, ir pirmąkštes skriaudas. Jo akys susitiko su Liucinos lino akim, lyg dvi stirnaitės ant dviejų upės krantų. Jis paėmė Argėlą už rankos ir ištare:

— Pastatyk jems naujus namus.

Padalink visiems lygiai, ką turime...

Jis susyvaravo ir krito.

Iš už girių išsiritu saulė tokio linksma, kaip dar nė kartą nera buvusi, nes ant uopės kranto išvydo jauni kaitį, užmigusį gražiuoju miegu, kurie veido grožiui neprilygo nė viena žemės gelė...

Ir smilko smilkalai, plenevo žvakės, užė vargonai, susiliedami su vargingųjų maldomis ir raudojimais.

O kai nutilo — susirinko į didžiąją rūmų menę, tamsią naktį susirinko protevial, daininkės senelės prikelti iš koplyčios rūsių, ir susėdo už ilgo stalo. Švietė senelės veidas, ir remunės žiedas, o jos balsas skambėjo maldai:

— Joki, šaunus vaikaiti. Sėsk už mūsų stalo, nors tegyvena tik viena valanda...

SKELBKITES
TIK „LIETUVY“

Vietos lietuvių gyvenimas.

JO EXSELENCIJOS PONO MINISTERIO IR PONIOS ATSIŠVEIKINIMAS SU KOLONIJA.

Š. m. rugsėjo m. 20 d. penktadienį 8 v. vakaro Lietuvių Sąjungos Brazilijoje iniciatyva buvo surengta aukštųjų svečių pagerbinis ir atsišveikinimui kuklios vakarės. Iškilinė įvyko Vilna Anastasio Dr. J. Basanavičiaus vardu lietuvių mokykloje. Nežiūrint to, kad buvo paprasta darbo diena, daugelis pamiršę dienos darbo nuovargį, atvyko dalyvauti suruoštoje vakarienėje, tuomet patin pabrėždami, kaip kolonija įvertino pono Ministerio ir Ponios, atsilankymą. Dalyvavo be išimties visa kolonijos pažangoji visuomenė.

Apie 9 val. vakaro ponai Ministeriai ir poniai atkūrus pradeda naują iškilmų programą: «Vilties» S-gos choras labai gražiai padainavo keletą dainelių. Po to šio organizacijų atstovų sveikinimai:

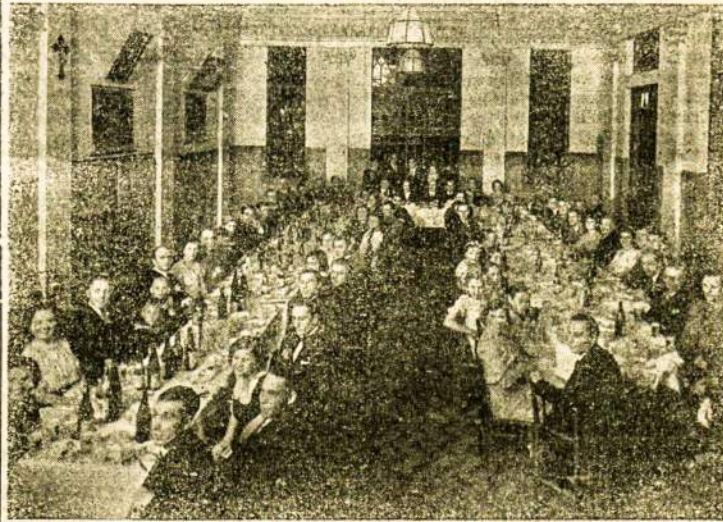
Pirmuoju, Lietuvos Konsulato vardu sveikina, konsulą pavadojęs p. Br. Steponaitis. Lietuvių katalikų bendruomenės vardu sveikina Kun. Suginas ir kviečia p. Ministerį ir Ponią atvykti į statomas V. Zolinos lietuvių bažnyčios pašventinimą kuris įvyks apie lapkričio mėn. Lietuvių Sąjungos Brazilijoje vardu sveikina Sąjungos pirmininkas atsargos kapit. A. Majus, pabrėždamas, kad Sąjunga jungianti apie save visas S. Paulo lietuviškas organizacijas, ir kuriai esąs pavestas valdyti didžiausias kolonijos turtas, net trys nuosavios lietuviškos mokyklos ir kit. Beto visos organizuotos visuomenės vardu prašo perduoti pasveikintimus broliams lietuviams Argentinoje. «Vilties» draugijos vardu sveikina p. J. Stankūnas, kuris ilgoje ir gražioje kalboje, plačiai apibūdina dienos taktus ir jos reikšmę kolonijoje. Sporto Sąjungos «Lithuania» vardu Gerb. Svečios sveikina atsarg. kapit. J. Ciuvinškas, taip pat pabrėždamas Sąjungos tikslus ir jos darbuotę. Be to prašo poną Ministerį ir Ponią atvykti į jų garbei rengiamą sporto šventę, kuri įvyks lapkričio mėn. Taip pat prašo perduoti sveikinimus sportininkams broliams lietuviams Argentinoje. Linkėja p. Ministeriui ir poniai su sportiška nuotaika sugrįžti prie savo svarbaus ir atsakomągo Valstybinio darbo. Moterų draugijos vardu sveikina, mokytoja ponė L. Majienė ir prašo didžiai gerb. ponė Auktūcionė, perduoti širdingus linkėjimus lietuviškas moterims Argentinoje. Po sveikinimų, prie gražiai parengto stalo, sportininkai p. p. Jurgutis ir Aubrozevičius, gražiai padainuoja solo ir duetu keletą lietuviškų dainelių. Taip pat gražiai padainuoja solo ponė Eidirigevičienė ir dueta ponai Edirigevičiai, už ką klausytojai atsidūkuoja griausmingais delnų plojimais, po to dar padainuojama sutartinai, keletas liaudies dainelių, kas ypač sudaro malonią nuotaiką.

Pasibaigus programinei daliai ir organizacijų atstovų sveikinimams, p. Ministeris Auktūolis, savo ilgoj ir turiningoj kalboj, dėkuoja visai kolonijai ir organizacijoms už širdingus linkėjimus Jam, Gerb. Poniai ir broliams lietuviams Argentinoj, pažadėdamas perduoti jiems visus mūsų linkėjimus. Be to ponas Ministeris savo kalboje sako, kad apie São Paulo lietuvių puikiausiai atsiliepė Brazilijos Prezidentas, vietos p. Gubernatorius, p. Užsienų Reikalų Ministeris Soares ir vietos Prefektas. Ypač gražiai atsiliepė apie būvusį Konsulą Dr. Mačiulį, kuris turėjęs plačius ryšius su Brazilij Vyrniaus bės atstovais, ir be to pasidarbavęs daug vietos lietuvių kolonijos labai ypač palikdamas begalinį turta tris naujas ir gražias mokyklas. Ponas Ministeris pabrėžia, kad ypač daug pastangų reikėjo padėti, kad išskaidžius viso kinuosios rūsies šmeižtus leidžiamus

prieš Lietuvą vietos spaudoje visokių plauko jos priešų.

Be to p. Ministeris pareiškė, kad jam pasisekė gauti sutikimas iš Vyrniaus, kad išvystyti prekybos santykiams tarp šių dviejų šalių bus steigta po Naujų Metų Kaune Brazilij Konsulatas ir diplomatinio tarnybai, atstovybė.

Prie procos p. Ministeris pabrėžia, kad jam tekę susipažinti ir su lietuvišiais Rio de Janeiro mieste, kurie esą susibūrę į draugiją «Vilnis». Nors organizacija esanti neskaityta vos apie 40 narių iš tarpo 400 gyvenančių ten lietuvių, bet ji esanti begalo veikli ir trūsia, kaip birė.

J. E. Lietuvos Įgaluotam Ministeriui ir Nepaprastam Pasitūntiniui P. Amerikai p. J. Auktūoliui ir Poniai pagerbti, iškilminga vakarienė Dr. J. Basanavičiaus v. lietuvių mokykloj V. Anastazijoje.

P. Ministeris sako, kad gyvenimas Pietų Amerikoj apie 8 mėnesius, jau gerai apsipažinęs su vietos lietuvių gyvenimu, bet tarp kitko sako, kad visur visgi jam prisimena žodžiai, rusų rašytojo Nekrasovo: «nazavi manie taku ju obytel...». O lietuvių kolonijos Pietų Amerikoj esančios skaitlingos, pavyzdžiui: Brazilijoj — 35.000, Argentinoj — 30.000, Urugvajoj — 10.000, Paragvajoj — 2.000 r kitose Pietų Amerikos valstybėse po 200 — 400 žmonių. Pa tinau dauguma esą atvykę, geresnio gyvenimo ieškoti. Esą ir tokių kurie daininai jau to pasiekė, bet dauguma dar tebevargsta ir neša didelį skurdą ir vargą. Be to ponas Ministeris sako, kad kolonizacija iš Lietuvos sustojusi tik laikinai. Lietuva su kasmetiniu 40.000 prieaugliu kolonizacija vistiek dar vygdys ir ponas Ministeris randa, kad visgi pirmo eilėj ji eisianti į Pietų Amerikos Valstybes, kur jau daugybė lietuvių gyvena ir klimatas labiau tinkamas. Be to čia esanti didelė galimybė ateities kolonizacijai: pavyzdžiui Brazilija turi apie 9.000.000 kv. kilometrų ir gali išmaitinti apie 200.000.000 gyventojų. Argentina turi 3.500.000 kv. kilometrų žemės ir taip pat gali išmaitinti maždaug tiek gyventojų. Taigi p. Ministeris sako, kad dabartiniai lietuvių ypač turėtų organizuotis, kad vėliau galėtų būti klerodžiais, būsimiems ateiviams. P. Ministeris sako, jūs, išvykdami iš savo tėviškes, palikote savo tėvus, brolius, seseris, gražius žaluojančius laukus ir t. p. Taigi neužmirškite niekuomet, kad lietuviškas esame mes gimę, lietuviškas turite ir likti! P. Ministeris ragina palaikyti aukštai lietuvių vardą, taip pat ragina organizacijas dėti visas pastangas kovoti su nutautėjimu. Ragi

ni ypač jaunimą didžiulis lietuvių vardu ir jį gerbti. Aminkit, sako p. Ministeris, kad vieno lietuvių blogas darbas, arba elgesys žemina visą koloniją ir visą tautą, taigi ragina būti dorais ir įsigyti kultūringo žmogaus vardą. Ragina laikyties savo kalbos, savo lietuviškų tradicijų ir ypač gero sugyvenimo savo tarpe. P. Ministeris pabrėžia, kad niekur lietuvių taip blogai nesugyvena, kaip Pietų Amerikoj, o vis tai tik dėl asmeninių ambicijų. P. Ministeris ypač ragina organizacijas mokėti tarpusavy sugyventi, nes visus mus riša vieni ir tie patys lietuviškos ryšiai, o būdami vienintį galėsime daug daugiau nudirbti kultūros darbo srityje. Pabrėžia kad turime 3 gražias nuosavas ir ketvirtą samdomą mokyklas, tai esąs begalinis ir aužinas kultūri.

Didžiam žygiui už Lietuvos garbę.

Šią vasarą ne tik Nepriklausomos Lietuvos, bet ir užsienio lietuvių spauda labai plačiai rašė apie antrą lietuvių transatlantinį skridimą. Kadangi pirmasis skridimas per kurį žuvo du gėriais lietuvių sūnūs, pasibaigė tragine, apcaubdami visą lietuvių tautą neužmirštamo liūdesio kraiste todėl antram skridimui buvo daug rūpestingiau ruošiamasi ir tai buvo sekama su nepaprastu susidomavimu.

Antras skridimas buvo pradėtas ruošti dar praėjusiais metais, bet nesusėjęs jo įvykdyti, buvo atidėta šiemetims.

Šią vasarą skridimui jau buvo galutinai pasiruošta ir dieną po dienos laukta, tik kada sprausios lietuvių pirmųjų lietuvių didvyrių testamentą vykdydamas, pakilo iš tolmo užjūrio ir lyg ta pavasario kregždutė parlėks į savo gimtinę lizdėlį. Tuo garbingu a. n. Darians ir Gireno testamentą vykdytoju, tą pavasarinio džiaugsmo kregždute ir buvo Š. Amerikos lietuvių lakūnas leiten. Feliksas Vaitkus, kurio garbin go tautos žygio taip nekantriai laukė visa lietuvių tauta.

Dauguma jau stačiai nekantravo. Kai kas net ir visokius užmetimus darė, kad šiemet neskris ir t. p. Tačiau visi tie manymai ir spekuliacijos neturėjo rimto pagrindo, nes leit. F. Vaitkus, būdamas tvirtai pasiryžęs antrą skridimą įvykdyti, lėktį per klatingąjį Atlantą buvo pasirėngęs ir laukė tik palankrus oro. Lietuvių tauta taip pat laukė, nors kai kas gal ir nebesitikėjo, kad tas didingus žygis įvyks.

Be štai praėjusį šeštadienį São Paulo laikraščiai praneša žinia, kad lietuvių lakūnas su Lithuania II pakilia New Jorke iš Floyd Bennet aerodromo ir leidžiasi per Atlantą be nusileidimo į Kauną.

Ši žinia sužadina ypatingą dėmesį kiekvieno lietuviu. Visi seka spaudose telegramus ir meldžia širdyse Aukščiau į leisti drasiām lakūnui laimingai pasiekti savo kelionės dvidį tikslą.

Kitos dienos ryto gautos žinios dar daugiau sujaudina visus, kada sužinoma, kad lakūnas F. Vaitkus nors laimingai perskridęs Atlantą, bet pristigęs benzino, priverstas buvo nusileisti Irlandijoj, galūnui savo kelionės tikslo nentsiekęs.

Skaudu, žinoma, mums lietuviams, kad ir antras žygis, nors laimingai pasibaigęs, nentiesė to džiaugsmo, kokio visą tautą laukė. Matyti jau mūsų laimė tokia.

Lakūnas leitenantas F. Vaitkus priverstas buvo nusileisti lauko, todėl nusileidžiant ktek nukentėjo ir jo pielenis paukūtis «Lithuania II»: sugadintas propeleris ir nulenkta desinysis sparnas. Orlaivis remontuojamas Ballynrobe, iš kur leit. F. Vaitkus greit vėl mano pakilti ir baigti savo kelionę į Kauną.

Lakūnas F. Vaitkus atvykusiems pas jį korespondentams pasipaakojo, kad iš New Jorko paklio 21 d. rugsėjo mėn. 6 val. 54 min. ryto ir kelionėje iki nusileidimo vietos išbuvo 22 val. Lėktiant per Atlantą buvęs labai nepalankus vėdringas oras, todėl turėjęs lėkti labai aukštai, kur buvę tiek šalta kad net apšalo ledais orlaivio motoras ir sparnai. Bijodamas, kad motoras nesuostotų veikęs, turėjęs leistis žemyn ieskudamas šiltesnių srovių. Taip besikrudamas su nepalankiais gamtos reiškiniais, buvęs priverstas daugiau suvartoti benzino, todėl jo ir neužteko visai savo kelionei.

Motorui dėl benzino stokos nustojus tinkamai veikti, turėjo nusileisti ten kur pakliuvo. Pats F. Vaitkus nukentėjo, yra sveikas, tik labai apgalvestauja, nepavykus atsiekti to didžiausio savo gyvenimo tikslo, kuriam tiek rengėsi, ir ko taip troško.

Galia, žinoma, bet kartu ir džiaugtis reik, kad neprarado gyvybės dar vienas didvyris, kovoję už mūsų Tėvynės Lietuvos garbę.

nis ir medžiaginis turtas. Dvasiniams reikalams jau baigama statyti graži lietuvių katalikų bažnyčia, kuri bus taip pat didingų jūsų kultūros pažangos židiniu.

Ponas Ministeris pažymėjo kad ir Argentinoj gaudami tas pačias pašalpas lietuvių dar neturi nieko. Toliau p. Ministeris savo ir ponios vardu dėkuoja visoms organizacijoms, Lietuvių Sąjungai Brazilijoj, Sporto Sąjungai «Lithuania», «Vilties» ir Moterų draugijoms, bendruomenei, atskiriems dainininkams ir vistams dalyvavusiems. Be to p. Ministeris pareiškė, kad São Paulo kolonija esanti pagirtina ir visame tarptautiškas mus, net ir gero sugyvenimo pavyzdžiui. P. Ministeris reišė džiaugsmą kad mes čia São Paule, esame priemiesčius užkariavę, nes daug kur skambanti lietuviška daina. P. Ministeris pareiškia, kad jam malonios buvę dienos praleistos mūsų tarpe ir todėl sakąs iki pasimatymo, nes dar atvyksias į bažnyčios pašventinimo, iškilmes. Griausmingas Valio palydį p. Ministerio kalba. Po to visi dalyviai sugieda tautos himną ir garbingi svečiai atsilveikinę išvysta namo. Ponas Ministeris, sportininkų išnešamas ant rankų, o dalyviai puikiausioj nuotalkoj išsis skirsto.

«Lituaniectis».

AR JAU ATNAUJINAI PRENUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

Keistas knygos pamėgimas.

Liguistas ko nors troškimas, ne paprastas įnoris ir su tokiu įnoriu susijęs panišimas vadinasi manija. Kokių manijų esti gyvenime, sunku čia apskaičiuoti. Kaip pamatysite toliau, ne tik iš «meilės» ir tik jaunimas pridaro visokių kvailysčių, piktadarysčių, žūdo si ir žūdo kitus. Pasitaiko gyvenime ir tokių knygomanų, kurie į viską pasi-ryžę siekdami savo įnorius pateikti.

Kaip pirmą knygomanijos auką istorija nurodo graikų filosofą Eratostena, Aleksandrijos bibliotekos bibliotekorių, kurį tuo laiku žmonės vadino Žemės matininku, nes jis buvo išskaičiavęs žemės apimtį (pusiaujį), esantį 252.000 stadijonų ilgio (stadijonas 192

metra.). Eratostenas pastebėjo su didėle baime, kad senstant jo regėjimas smarkiai ėmė silpti. Netekti regėjimo jis bijojo ne todėl, kad nebematys saulės, žydinčią gėlių ir kitų grožybų, bet todėl, kad nebegalės skaityti rankraščių ir papyrų, tos bibliotekos «knygų». Del to jį apėmė toks didelis nušėdimas, jog jis nusprendė nusižudyti. Ir Eratostenas padarė sau galą baisiausiu būdu — nusimarino badu.

Baisiausias knygų manijakas bene bus vokiečių Tintus. Tintus buvo pastorius magistras, mokytojas ir pamokslininkas Pozernoje prie Veisenfeldo. Jis buvo garsus savo dideliu mokytumu ir pamokslavimu, o jo knygų rinki-

nys vos tilpo jo namuose. Be to, jis atrodė labai ramus, kuklus ir padoras, visur pavyzdžiu laikomas žmogus. Šis žmogus, konsistorijai sutikęs, 1813 metų kovo mėn. 4 d. buvo suimtas už aplėšimą ir žmogžudystę.

Tintus savo piktadarysčių niekad nepripažino bet jos buvo ilgo proceso keliu gerai išaiškintos ir nustatytos, kad del to niekam nekilo abejonės. Pirmą pastorius Tintus piktadarysčių buvo kai jis Leipcigo pirklij į uostoma tabaką įdėtai nuodais apsvaigino ir paskiau taip pritrenkė, jog tas vietoj mirė. Piktadarys nebuvo rastas, o Tintus per šį žygį įsigijo 3.000 talerių obligacijomis, kurias slapčia pardavė tą pačią dieną viename banke. Šis laimingas žygis paskatino jį į tolimesnius. Jis stengdavosi patekti į pašto žyginių

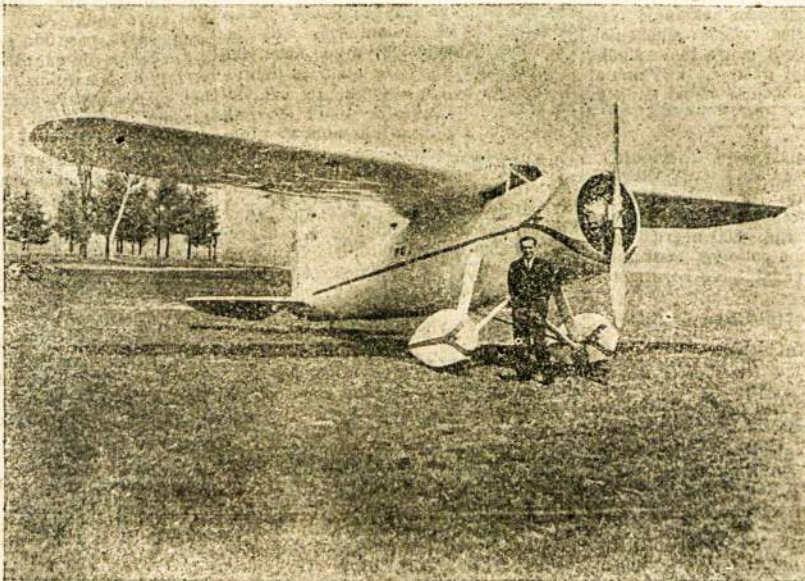
karietą, dažniausia naktį, ir savo už nuodyta uostoma taboka kelevius apsuvaigindavo, apiplėšdavo ir kartais nužudydavo. Tuo būdu įgytąs pinigais Tintus patenkindavo bibliomaniją. Jis pirkto ir rinko ne tik rečiausias ir brangiausias knygas, bet ir iš tisas bibliotekas. Taip 1810 metais jis nupirko iš varžytynių, 400 talerių prašokdamas Prūsų karaliaus pasiūlymą, žinomo Hailes teologo Mössetlo biblioteką. Tintus biblioteka 1821 metais buvo viešose varžytynėse parduota ir joj rasta 30.000 tomų.

Nuo vieno apiplėšimo 1813 m. va sariso mėnesį jis buvo įtartas. Jo auka pašto žyginė karietoj atsigavo ir pastorių Tintų pažino, kaip puolėją ir plėšiką. Procesas tęsėsi ligi 1823 metų, ir Tintus gavo 12 metų sunkių darbų kalinimą.

Ne mažiau keistas bibliomanas buvo amerikietis Bryanas. Valsteeto biržos katastrofa jį padarė visiškai beturčiu. Nenorėdamas savo milžiniškos bibliotekos parduoti, jis nutarė geriau ją išcovuoti. Taip 500 puikiausių prancūzų romančių veikalų jis padovanojo Paryžiaus Arsenalo bibliotekai. Vieną dieną atveina į minimą Arsenalo biblioteką visiškai išsvargęs ir nuskuręs žmogus, pasisako esąs Bryanas ir prašosi įleidžiamas į tą bibliotekos dalį, kur yra prancūzų romančių veikalai. Bibliotekorius nuveda ir atidaro spintą. Aleivis paėmė vieną tomą, maloniai paglostė rankomis, paskiau ištraukia iš kišenius mažytę bonelę, pridėda prie lūpų ir tuoj kritęs žemėn begniaužydamas paimitą tomą išleidžia dvasią.

Tokių tat yra buvę ir osama keisčių knygos mėgėjų pasauly, kaip kad osti keistuolių ir kitais atžvilgiais.

A.

Transatlantinis lietuvis lakūnas Leit. FELIKSAS VAITKUS š. m. rugsėjo mėn. 21 d. perskridęs Atlanto vandenyną.

Prof. F. Kemėsis.

Užsienio lietuvių švietimo reikalai.

Paskaita I-jam Pasaulio Lietuvių Kongresui.

(Pabaika)

Kur mokyklas įkurti greitai laiku nėra galimybės, ten teks vaduotis bent gerais lituanistikos kursais. Kursai turėtų būti organizuojami ne tik tose kolonijose, kur nėra mokyklų, o yra para-pijos ir bažnyčios, bet ir ten, kur yra nedideli lietuvių būriai, kur tik kelios lietuviškos šeimos gyvena. Kursų vedėjų išėivijoje ypač J. A. V. nepri-truks. Kai kur kursas galės vesti tos pačios sesers, kurios šeštadieniais ir šventadieniais turi laisvą laiką ir gali nvykti į netolimas kolonijas. Be to, kursuose galės dirbti už nedidelį atlygį uimā atostogų metu ir tie šimtai moksleivių ir studentų, kurie yra susiorga-nizavę į sąjungas ir kuriems asmeniškai tas lietuviškas darbas visais atžvilgiais būtų patrauklus ir naudingas. Tik reikia, kad išėivijoj tuo reikalu būtų tam tikra organizacija ir energinga va-dovybė. Tos organizacijos motto turėtų būti: pasiekti su lietuvišku mokslu kiekvieną augantį lietuvį.

Išėivių švietimo reikalai didelių uždavinį turės ir Lietuvos visuomenė bei vyriausybė. Bus reikalinga lėšų ir darbo. Mūsų vyriausybė užsienio lietuvių mokykloms (ypač Pietų Amerikoje), taip pat ir DULR šiek tiek lėšų jau ir

ligi o! surasdavo. Tai buvo grafi pra-džia. Reikėtų surasti ar sudaryti gau-sesnius tų lėšų šaltinius. Gal būtų ver-ta įkurti išėivių mokyklų fondą. Gal vyriausybė ir savivaldybės numatytų kokias pastovias įplaukas, kurios būtų tam fondui skiriamos. Fondo reikalus tvarkytų DULR, kuri ir gryną pelną iš savo daromų loterijų į tą patį fondą galėtų skirti. DULR lėšų gausumas — tai būtinoji jos darbų platumo ir našu-mo sąlyga. Vietomis reikės padėti mokyklai namus pasistatyti ir algas mokytojams mokėti. Veik visoms mokykloms reikės bent kai kurių vadovėlių parūpinti. Būtų taip pat labai tikslu ir naudinga dar — ir premias — ar tai knygomis, ar pinigais, ar kitokiomis dovanomis — skirti tiems moksleiviams, kurie pasižymės geresniu lietuvių kalbos mokėjimu.

Išėivių mokyklų fondas turėtų rinkti ne tik pinigus, bet ir knygas, laikraščius ir žurnalus. Reikia atsiminti, kad ir mokyklos darbas yra ne-pilnas, jeigu prie jos nėra įkurta biblio-tekla su skaitykla. Yra tikrų žinių, kad visos mūsų išėivių mokyklos kaip tik ir pasigenda savo mokyklų knygnėliams iš Lietuvos knygų ir periodi-nės spaudos. Kada prie visų mokyklų bus gana gausios bibliotekos, kur bus

gaunama pasiskaityti geriausių lietuvių literatūros kūrinių ir lietuviškos perijodikos, tik tada ir bus tos mokyklos lietuviškos kultūros centrais.

Būtų gera išleisus įstatyma, kad visi knygų, žurnalų ir laikraščių leidėjai turėtų bent 2% savo leidinių egzempliorių skirti už dyką Draugijai Užsienio Lietuviams Remti, kuri pasirū-pintų tuos leidinius tuojau išsiuntinėti užsienio lietuvių mokykloms. Be to, būtų gera, kad visi leidėjai gera valia sutiktų perleisti už savikainą DULR tokį savo leidinių egzempliorių skaičių, koksai jai būtų reikalingas, gal tik ap-ribojant maximum'a, pav. iki 10% visos laidos. Ypač svarbu, kad DULR galėtų pateikti visoms užsienio lietuvių mokykloms pageidaujamų vadovėlių reikalingą kiekį. Gera pradžia tuo rei-kalu jau yra padaryta. Kadangi čia reikalinga didesnių kapitalų, todėl ir svarbu, kad ir leidėjai, ir visa visuo-menė žino ar tuo būdu tam reikalui padėtų.

Labai sėkmingas ir naudingas da-lykas, tai sudarymas progos mūsų užsienio studijozams išėiti aukštąjį lituanistikos mokslą Vytauto Didžiojo uni-versitete. Reikėtų skirti stipendiją ir atleisti nuo mokesčio už mokslą visus tuos užsienio lietuvių mokytojus ar kandidatus į juos, kurie savo mokslą atėityje panaudoti išėivijos labui. Mūsų vyriausybės tuo reikalui palankus nusi-statymas jau yra žinomas. Įdomų tuo reikalui patyrimą jau turime su dviem šv. Kazimiero seserimis iš Chicago, kurios 1933—34 ir 1934—35 m. išėjo mūsų universiteto humanitariniame fa-kultete lietuvių kalbos ir literatūros

mokslus, išlaikė egzaminus ir grįžta kaip pilnateisės lituanistikos dėstytojos į lietuvių akademijas Chicago, III-rių Newtown, Pa. Kadangi jos tuos da-lykus dėstyti turės jau mckalinį cenzą, tai, einant Amerikos mokyklų įstaty-mais, už lietuvių kalbos mokslą marga-tėms bus užskaitoma tam tikri kreditai, kaip ir už kitus mokslus. Tai dar labiau parągins Amerikos lietuviškos (-112) tuos dalykus mokintis.

Tasai pirmaai bandymas seintis išėivių jaunajai kartai Lietuvoje lietuviško mokslo ir lietuviškos dvasios reikla laikyti visiškai nusisekusiu. Tos dvi lietuviškos gimė ir augo Amerikoje. Lietuvių išėydo pirmąsyk tik 1933 m. Jautėsi labai laimingos, kad viršintinke jas parinko šiam garbingam uždavinui. Lituanistikos mokslą ėmė visu nuoširdumu. Paskaitų neapleisdavo. Pagar-sėjo kaippo uoliausios paskaitų lankytojos mūsų universitete. Pavyzdinai iš laikų egzaminus. Pažymėjimus gavo šios, pilnos entuziazmo ir gražiausių sumanymų bei vėlių grįžo į Ameriką gaivinti ir mokinti nebe vaikus, bet jų mokytojus ir auklėtojus. Tos seselės dar nebuvo tiek laimingos, kad gauti Lietuvoje nors kokių lengvatų. Neturėjo jos stipendijų, turėjo užsimokėti ir mokestį už mokslą. Kitos ir kiti, kurie tuo pačiu reikalui į Lietuvą vyks, gal jau bus laimingesni, nes, tur būt, DULR išrūpius jiems stipendijas.

Kultūriniam bendradarbiavimui tarp Lietuvos ir jos išėivių išplėsti duos dar padės; pasikeitimas išėivijos ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesoriais ir studentais; anglų gal ir ispanų bei portugalų kalbų mokslo progresas

BROLI-LIETUVI!

Neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «LIETUVIO» prenumeratą antram pusmečiui.

Neatlikęs to reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir patarėjo.

PASAULY

Jūrų piratai apiplėšė laivą.

Sanchajus. 22. Atvyko į šį uostą Kinijos keleivinis laivas „Paujung“, kuris virš 30 valandų išbuvo jūrų plėšyčių rankose.

Plėšykat 3 keleivius nužudė, kelio lika sužeidė ir pagrobė įvairių vertingų daiktų 4.000 dolerių sumai.

Susirėmimas tautininkų su komunistais.

Paryžius. Prancūzijos tautinė organizacija „Croix de Feu“, minėdama mušio prie Marnos sukaktuves, surengė didelės eisenos po miestą, kuriose dalyvavo apie 50,000 žmonių. Panašūs pamėnėjimai buvo daromi ir kituose Prancūzijos miestuose.

Caen mieste komunistai surengė taip pat demonstraciją, tikslų sutrukdė ti tautininkų daromas iškilmes. Tarp abiejų grupių demonstrantų įvyko ginčai klouatas susirėmimas, per kurį sužeista keletas desėtkų žmonių. Policijai tik su kariuomenės pagalba pavyko peštynes likviduoti.

Milžiniškas gaisras Turkijoje.

Sambulas. 22 d. rugsėjo mėn. Dugundjilero mieste, kilo didelis gaisras. Esant smarkiam vėjui gaisras greit apėmė veik visą miestą sunaikinamas didesnę jo dalį ir didelius grūdų sandelius. Keli tūkstančiai gyventojų liko be pastogės. Nuostoliai siekia kelių šimtų tūkstančių dolerių.

Tautinių mažumų kongresas.

Zenevoje įvyko tautinių mažumų kongresas. Kongresą atidarė ilgametis jo pirmininkas Vilfanas.

Spaudoje apie tautinių mažumų kongresą nėra beveik jokių žinių. Gal todėl, kad tuo pačiu metu Zenevoje posėdžiauja Tautų Sąjungos Taryba ir jos posėdžius yra nukreiptos viso pasaulio akys. Bet žinių trūkumą galima dar aiškinti ir tuo, kad tautinių mažų

mu kongresas nustojo savo reikėmės Prasitarė apie tai ir atidarydamas kongresą pirmininkas Vilfanas, nusiskūsdamas, kad šiemet kongreso dalyvių skaičius yra labai sumažėjęs. Toliau Vilfanas pažymėjo, kad paskutiniu metu visose valstybėse pablogėjusi tautinių mažumų būklė.

Žaibas surado rūdos klodus.

Likselėj, Švedijos šiaurėj, vienas ūkininkas jau ilgą laiką stebėjęs, kad andros metu žaibas nuolat kerta į vieną ir tą pačią vietą — kažkokion pakalnėn. Ne sykį jis apžiūrėjęs tą vietą, bet nieko negalėjęs joje ypatingo surasti. Bet apie savo pastebėjimus jis pranešė valdžios įstaigoms. Buvusi pasiūsta komisija į nurodytą vietą iširti ir pasirodė, kad pakalnėje yra geriausios geležies rūdos sluoksniai. Juos tendengia tik 3 metrų žemės sluoksniai. Specialistai nustatė, kad naujai surasti rūdos sluoksniai užima gana didelius plotus.

Negrų demonstracija Čikagoje.

Čikaga. Elta. Rugsėjo 31 d. Čikagos negrai surengė didžiulės demonstracijos prieš Italiją. 800 negrų buvo areštuota. Čikagos policijos tvirtinimu, demonstracijos vadai buvę komunistai.

Hulis apie Amerikos — SSSR santykius.

Vašingtonas. Elta. Rugsėjo 31 d. Hulis spaudos atstovams suteikė pasikalbėjimą, kurio metu, kalbėdamas apie Jungtinių Valstybių santykius su Sovietų Rusija, pareiškė, kad draugiškų santykių tarp abiejų valstybių palaikymas priklauso tik nuo to, ar Sovietų Rusija griežtai laikysis savo pasidėjimo nesikišti į Jungtinių Valstybių vidaus reikalus, Hulis pridūrė, kad Sovietų Rusija, norėdama išvengti „sunkių pasekų“, turi vengti bet kokios propagandos Jungtinėse Valstybėse. Esą, Sovietų Rusijos atmetimas Jungtinių Valstybių protesto yra tikras smūgis abiejų valstybių draugiškiems santykiams.

Sovietai atmetė notą.

Šiaurės Amerikos atstovo Maskvoje įteikta Sovietų vyriausybei nota, kurioje protestuojama prieš komonizmo propagandą Amerikoje — visame pasaulyje sukėlė didelio susidomėjimo. Visi laukė, ką į tai atsakys Sovietų vyriausybė.

Dabar pranešama, kad Sovietų užsienio vicekomisaras Krestinskis šio mėn. 27 d. įteikė Šiaurės Amerikos atstovui atsakymą. Jame komisaras Krestinskis, Sovietų vyriausybės vardu, atmetė Amerikos atstovo notą, pareiškėdamas, kad ne tik Amerikos vyriausybė, bet ir Sovietų vyriausybė laikosi tos nuomonės, kad negalima kištis į kitos valstybės vidaus santvarką ir negalima prieš ją vesti jokios akcijos. Toliau Krestinskis savo atsakyme pažymėjo, kad Sovietų vyriausybė neima jokios atsakomybės už Kominternu veikimą. Pagaliau Krestinskis savo atsakyme priminė, kad Amerikos atstovas įteiktoje protesto notoje nesuminėjęs nei vieno konkretaus fakto ir todėl Sovietų vyriausybė šią Amerikos notą atmetanti.

Pažymėtina, kad tuo pačiu metu Sovietų atstovas Vašingtono Trojenovskis pareiškė spaudos atstovams, kad kalbos, pasakytos Kominternu kongrese, esančios be reikėmės, palyginus su ta kompanija, kurį vedama Amerikoje prieš Sovietus.

Panašiai ir kitose valstybėse.

Pakelbus Šiaurės Amerikos protesto notą prieš komonizmo propagandą vedimą Amerikoje, spaudoje ėmė rodytis ir daugiau žinių apie komonizmo propagandos sustiprinimą kitose valstybėse. Tuo tarpu kalbama apie Čekoslovakiją ir Japoniją.

Pasak ūkų spaudos, kai tik pagerėjo Čekoslovakijos — Sovietų santykiai, tuojau Čekoslovakijos komunistai sustiprino savo propagandą. Pažymėtina, kad komunistai pirmą kartą ėmėsi „darbo“ kariuomenėje, norėdami įtraukti kariuomenę į politinį gyvenimą. Čekų spauda ragina vyriausybę imtis griežtesnių priemonių prieš komonizmo propagandą, kuri Čekoslovakijai galinti padaryti labai daug nuostolių.

Taip pat pranešama, kad netrukus Sovietų vyriausybei įteikianti protesto notą ir Japonijos atstovas Maskvoje taip pat dėl Kominternu vedamos propagandos Japonijoje.

Paskutinės žinios praneša, kad Maskvoje taip pat užprotestavo prieš komonizmo propagandą Anglijos Latvijos ir Italijos atstovai. Protesto notos įteiktos ryšium su šiose valstybėse sustiprinta komonizmo propaganda ir ryšium su Dimitrovo pasakytąja kaiba Kominternu kongrese.

Ką į tai Amerika.

Sovietų vyriausybei atmetus Amerikos atstovo protesto notą, susidarė višai nauja padėtis. Visa pasaulio spauda spėjo, kas bus toliau, kaip vystysis Sovietų-Amerikos santykiai, kurie iki šiol buvo gana geri. Įteikus protesto notą, susyk pasklido gandų, kad Amerikos vyriausybė galinti nutraukti su Sovietais diplomatinis santykius. Bet dabar apie santykių nutraukimą jau nerašoma. Tačiau tai dar nereikiška, kad Amerikos vyriausybė nesima galimų priemonių sustabdyti Amerikoje sustiprintą komonizmo propagandą.

Kaipo viena tokių priemonių, za da būti abiejų valstybių santykių suredukavimas iki formalumo.

Traukinio katastrofoje žuvo 200 kareivių.

Šanchajus. Vietos spaudos pranešimu, netoli Šanchajaus, provincijoje Hanau įvyko baisi traukinio katastrofa kurioje žuvo 200 kareivių ir keli šimtai sužeisti. Katastrofa įvyko dėl geležkelio linijos netvarkingumo.

Ir Kinija įstoja į Tautų Sąjungą.

Geneva. 24. Tautų Sąjungos taryba, prieš šios T. S-gos sesijos posėdžius, turėjo pasitarimą dėl priėmimo Kinijos į Tautų Sąjungą. Šis klausimas bus svarstomas T. S-gos plenumo ir spėjama, kad Kinijai bus duota nuolatinė vieta.

SKELBKITES TIK „LIETUVY“

Lietuvoje; plėtimas jau gražiai pradėto ir gana uoliai varomo susirašinėjo tarp išievių ir Lietuvos jaunimo; ekskursijos Amerikos bei Anglijos lietuvų jaunimo į Lietuvą ir Lietuvos jaunimo į Ameriką ir Angliją, ir visa eilė kitų priemonių.

Iš visa to, kas čia buvo pasakyta, jau savaimė aiškus DULR vaidmuo mūsų tautos gyvenime.

DULR tai gvoji jungtis tarp Lietuvos ir jos išievių.

DULR su savo mokyklų fondu tai toji didžioji dinam, kuri, paleisdama išievių gyvenimui naujų tautinės gyvybės srovį, galės ir turės sustabdyti išievių nutautinimo procesą ir pakreipti jų dvasines jėgas į artimesnį bendrą darbiavimą su Lietuvos kultūra.

Tačiau kad DULR galėtų tą istorijos jai skirtą uždavinį tinkamai atlikti reikalinga jai nuosirdi ir uoli parama visos lietuvų visuomenės, vyriausybės ir Lietuvos išievių.

Dėlto DULR ir bus vieną tų mūsų tautos organizacijų, kuriai lemta vienyti visą tautą bendram svarbiam tikslui. Dėlto ir paties DULR veidas ir dvasia, reikia manyti, visada bus abso liučiai nepartiški.

DULR organizuos tautą ir jos išievių tautos gyvenbei ugdyti ir išlaikyti.

UŽSIENIO LIETUVIŲ MOKYKLŲ LENTELE.

K r a š t a s	Lietuvių skaičius	Mokyklinio amž. vaikų	Kiek lanko mokykl.	Lankanė mokykl. %	Mokykl. skaičius	Mokykl. mokykl. tenka vid. vaik.
J. Am. Valstijos	750.000	150.000	10.000	7%	49	220
Brazilija	35.000	7.000	308	4,3%	4	77
Argentina	32.000	6.400	200	3%	3	65
Uragvajus	10.000	2.000	65	3%	1	65
Kanada	15.000	3.000	—	—	—	—
Šanchajus	400	80	—	—	—	—
Harbinas	300	60	—	—	—	—
Pietų Afrika	400	80	—	—	—	—
Australija	200	40	—	—	—	—
SSSR.	40.000	8.000	360	4¼%	12	30
Anglija	7.400	1.480	—	—	—	—
Prancūzija	200	40	—	—	—	—
Rytprūsiai	100.000	20.000	—	—	—	—
Lenkija	2.000	400	—	—	—	—
Suomija	100	20	—	—	—	—
Estija	100	20	—	—	—	—
Latvija	30.000	6.000	900	16%	18	54
Kituose kraštuose	400	80	—	—	—	—
Okupuotoj Lietuvoj	1.000.000	200.000	5.000	2½%	100	50
Liet. Resp. (1933-34)	2.500.000	500.000	301.398	60%	2.836	166
Iš viso	4.521.500	904.300	318.311	30,5%	3.023	106

Smulkios žinios.

— Jau septinti metai, kaip Pabaltijo valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija rusia tarpusavius futbolo turnyru. Ligi šiol dar ne vienas metais Lietuva neišėjo turnyro laimėtoja. Tačiau šiemet rugsėjo 19—22 dienomis Taline buvusiose Pabaltijo futbolo rungtynėse, Lietuva nugalėjo Latviją ir Estiją ir pirmą kartą laimėjo Pabaltijo futbolo čempiono vardą.

— Rugsėjo mėn. į Kauną sugrįžo Lietuvos Juozas Klele, kuris tvirtina, kad jis dabar tik grįžęs iš Didžiojo karo. 1915 m. rugsėjo mėn. Kiela buvo mobilizuotas rusų armijon ir nusištas į frontą. Pakliūvęs vokiečių nelaisvėn, o nuo 1919 metų bastėsi po platų jį pasaulį, ieškodamas darbo. Buvo na vykęs net Afrikon ir Azijon, bet po 20 metų pasiūgęs savo krašto ir, susitaukęs kiek pinigų, parvažiuo namo. Šis buvęs rusų armijos kareivis nukeliauęs pėsčias apie 15.000 kilometrų, bet dabar jaučiasi labai pavargęs.

— Pirmojo pasaulio lietuvų kongreso proga, iš Amerikos buvo atgabenas dr. A. M. Račkaus muziejus. Dabar daromi žygiai, kad tas muziejus liktų Lietuvoje ir patarnautų Lietuvos mokslui. Manoma, kad jau netrūkus šis klausimas bus išspręstas.

CASA S. CAETANO
ARTIGOS FINOS - PREÇOS MODICOS
PERFEIÇÃO ECONOMIA E DURABILIDADE
JULIO CESTARI
99 R. SÃO CAETANO - 99 - TEL. 4-0777
S. PAULO

Geriausių rūšių ir už pigiausias kainas. Didžiausias pasirinkimas. Skrybelės, batai, marškiniai, kaklaraščiai ir kit. tik sankrovoje SÃO CAETANO.

RUA SÃO CAETANO, 99, S. PAULO.

Sparnuoti Lietuviai.

Gauta São Paule, platinimui, S. Amerikoj «Atlasso» išleista apie pirmuosius Lietuvos transatlantinius lakūnus n. a. St. Darių ir St. Girėnų knyga «Sparnuoti Lietuviai».

Knyga labai gražiai išleista, gražiu drobės viršeliu, gausiai paveiksluota ir labai įdomi. Knygos turinys: žuvusių lakūnų biografijos, jų pasirėngimas žygiui, žygis ir jo tragiška pabaiga, tragedijos priežastis ir kit.

Knygos kaina 1½ dolerio. Gautieji pinigai eina n. a. Dariaus ir Girėno paminklo statybos fondui.

Kiekvienas susipratęs lietuvis turėtų šią knygą, kaip atmintį žuvusių lakūnų, įsigyti.

Knygą galima gauti Lietuvos Konsulate ir «Lietuvio» redakcijoje.

Vokėčių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srityje. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano, 111 (senas n. 103)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS
JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktika. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba si-darbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir naktį. —

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėje Mokoje,
- 5) Menkaičio krautuvėje S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Pra-tes 12.
- 7) Kirilausko krautuvėje, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijojej visomis dienomis.

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!
Rūbai gražus tik tada, kai gražiai pasiūti.

ALFAIATARIA KAUNAS

Siuvame sulig naujausių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A
(prie Sorocabano stoties)

Už apmokamus skelbi-mus Redakcija neatsa-ko.

Moteru Gydytojas DR. LORCH
Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buvęs 51/2 metu asistentu moterų klinikoje Berlyno ir Frankfurt p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2° operacinio Rentgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujančiu gydytoju 2° operacinio Diatermia Ultravioletniaus moterų klinikos ir gimdymo namu «Cecillenhau» Berlyne

PRIĖMIMAS: Rua Barão de Itapitinga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas dieną.
Telefonas 4-7337, saukiamas nakčia 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff
(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin
ADVOKATAS
(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras
A. JAZARA-SNEGE
(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
Ladeira Porto Geral 12 sobr.
(kampus Boa Vista ir 25 de Março)
2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE
Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	Parduodame laivakortes pigiausiomis	Darome pinigines perlaidas į Lietuvą.
Macedonier 24 9. 35.	negu kur kitur kainomis. Duodame pa-tarimų visais išievybės klausimais. Ne-galintiems atvykti į São Paulo į užkla-usimus atsakome raštu. Rašyt galima lie-tuviškai arba kuria nors kita kalba.	Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svietimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas grei-tas ir sąžiningas.
Persier 5. 10. 35.		
Pionier 22. 10. 35.		

Krinos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.
Rua Mauá 207, kampus rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai [staiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

BRAZILIJOS NAUJIENOS.

BRANGSTA PRODUKTAI.

São Paulo. Nežiūrint to, kad mil reiso vertė dar kaip ir kiek pakylė, visoki maisto produktai paskutiniu laiku žymiai pabrangė. Darbininkų ūdarbis tuo tarpu nedidėja. Žmonės atmanuoja, kad sunku verstis.

ATVYKO G. MARCONI.

Rio. 24. Laiyū Augustus 7 v. va karo atvyko į Rio garsus išradėjas G. Marconi. Marconi Rio de Janeiro buvo nepaprastai iškilmingai sutiktas. Į São Paulo Marconi žada atvykti 29 d. rugsėjo mėn. 10 val. vakaro.

IR SĖO PAULE GAMINS ORLAIVIUS.

São Paulo orlaivių dirbtuvėse, Ypi rangos aerodrome baigiamas statyti naujas orlaivis. Tai bus pirmas orlaivis pastatytas São Paule.

Orlaivio konstruktorius p. Henrique U. Santos Dumont spaudos atstovams parėškė, kad naujai sukonstruktuos orlaivis yra gana tobulas ir pilnai galės prilgti užsienio dirbtuvėse pastatytiems orlaiviams.

LIETUVIS IMTININKAS Į S. PAULO.

Šiomis dienomis iš Rio de Janeiro atvyksta į São Paulo gastroliuojančių po P. Amerikos valstybes pasaulinių imtininkų grupė, kurių tarpe ir vienas nas lietuvis — Vlades Balazs.

V. Balazs yra tikras lietuvis, kilęs iš Nepriklausomos Lietuvos, ankėčiau vertėsi mokytojo profesija. Savo pavardę kiek pakeitė, nes tas esą patogiausvėtımose šalyse, tačiau visur save laiko lietuviu.

V. Balazs Rio mieste pagarsėjo labai populiariu imtininku. Apie jo pasi rodymus stadionuose labai plačiai rašo Brazilijos laikraščiai.

Labai malonu apie savo tautiečio žyglus ir musms išsitariti, tik gaila, kad apie tai neturime smulkesnių žinių.

Bet tikimės, kad jam į São Paulo atvykus, turėsime galimybę apie jį plačiau savo skaitytojus painformuoti.

Tuo tarpu linkėjame jam São Paule visus nugalėjus nusipolnyti garbingą nugalėtojo vainiką.

Pranešimai

Šiuo pranešama, kad Vilniui Va duoti Sąjungos São Paulo skyr. valdybės posėdis įvyksta š. m. spalio mėn. 1 d. 7 val. vakaro.

Bus tariamasi Spalių 9 d. minėjimo reikalu, todėl visus valdybos narius būtina prašoma dalyvauti.

SPORTININKŲ ŽINIAI.

Sulig Centro V-bos išdirbtos naujos S-gos narių metrikacijos, iki 1 d. spalio mėn. š. m. visi nariai privalo įsigyti naujus nario bilietus.

Skyrių Valdybos prašomos painformuoti savo narius, kad iki minėto laiko visi pristatytų po 2 fotografijas ir pasirūpintų įsigyti naujas narių kortutes.

LIETUVIS

— GYVENIMO VEIDRODIS.

Pranešimai.

LIET. S-GOS BRAZILIJOS POSĖDIS

Įvyksta kitą šeštadienį, spalio m. 5 d. 4 val. p. p., Lietuvių Namuose, rua Bandeirantes, 92.

Pirmininkas.

BOM RETIRO SKYRIAUS VILTIEČIŲ ŽINIAI.

Šiuo pranešama, kad «Vilties» S-gos Bom Retiro skyriaus narių visuo tinas susirinkimas įvyksta š. m. rugsėjo mėn. 29 d., sekmadienį 3 val. p. p.

Bus svarstomi labai svarbūs S-gos reikalai, todėl visus skyriaus narius prašome būtina dalyvauti.

Sk. Valdyba.

SIUVYKLAI reikalingi užbaigėjai

su praktika prie vyriškų rūbų. Apmokama gerai.

Rua Carlos Botelho Nr. 58 (Braz) S. Paulo.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišakai:

V. Bučinskui, A. Valbis, F. Peleokiu, J. Pukėniui, A. Dučniskui, E. Pribučiui, A. Baltaduoniui, M. Pajedai, V. Banaitis, J. Veličkai, T. Davolytei, P. Kiaušui, G. Karvėlienei, S. Sobliui, J. Chavaller Filho.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutes — moka už laišką 200 reisų.

Administracija.

Dėmėsio

Užkrečiamas (litės) ligas visokias seniausias žalzdas ir kitas odas ligas pagydau trumpiausiu laiku, o taipogi gydau ir kitas ligas su savo vaistais apžiurejimas ir adatos veltui priimu visuomis dienomis bile kokia valanda.

Villa Zelina palei bažnyčios 9 nu meris Felčeris Garlo.

Bonde nuo Largo da Sė N. 32.

Autobusas nuo seno turgaus.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skanūs valgiai ir mandagus patarnavimas.

Pietūs ir vakarienės už 1\$800 tik pas

POVILĄ RAMANAUSKĄ

Rua José Paulino, 151, (Bom Retiro) São Paulo.

REIKALINGAS RAIDŽIU RINKĖJAS — MOKINYS.

«Lietuvio» redakcijai, raidziu rinkykiai skubiai reikalingas vaikas—raidziu rinkėjo padėjėjas. Kreiptis šiokiomis dienomis į „Lietuvio“ redakciją, r. Bandeirantes, 92, Bom Retiro.

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI

Isac Cogan tarpininkaujant, darome šamadas iš viso pasaulio šalių. Už oriausias kainas ir su pilnomis garantijomis.

RUA MAUÁ, 207. Tel. 4-3345. São Paulo.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Priima: vidurinių, veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 37-a salas 8 — 9. Tel. 4-0715.

VILLA ZELINA.

ŽEMĖS SKLYPAI BE NUOŠIMČIU ILGAM IŠSIMOKĖJIMUI po 30\$000 mlir. mėnesiai. Duodama išsimokėjimui ir statybos medžiaga. Už grynus pinigus žemė su didele nuolaida. Taip pat už grynus pinigus parduodami jau pastatyti ir gerai įrengti namai.

Tikrų žinių gauti galima kreiptis visomis dienomis vietoj — Kontoroj Avenida Zelina, 33.

Karlos Korkiško.

SIUVYKLA A. Vasiliausko

Rua da MOÓÇA 512°

LIETUVIAI SUSIDOMĖKIT

Labai gražioj ir sveikoj vietoj, Alto do Belemzinho rajone

stovi VILLA FORMOZA

kur parduodama pigiai ir ilgam išsimokėjimui žemė, po 4\$000 vienan kv. metrui, beto DUODAMA Veltui PLYTOS.

Susisiekimas autobusais «Villa Formosa» iš Praça São Jo s (Largo do Belem).

Norintieji įsigyti sklypus nuosavybėn šioje gražioje vietoje prašoma kreiptis kasdien nuo 1 iki 6 val. vakaro, į agencija, rua Alvaro Ramos, 135.

Bonde Belem iki sustojimo vietai. Iš Mokes galima nueiti pėstiems einant rua Hypodromo, arba važiuojant autobusais, Quarta Parada. Kam patogiau, bet kuriuo laiku Avenida Zeli na Nr. 42. pas V. VALIUKEVICIŲ.

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Zungailą Vincą — iš Šiaulių miesto.
2. Vilnonį Antaną iš Anykėčių m.
3. Vilnonytę — Grebnickienę Oną, iš Anykėčių miestelio.
4. Svarčą Karolį ir Svarcieneę Elena, kilusius iš Šančių — Kaunas.
5. Šapolienę — Karvelytę Elzbieta.
6. Vilką Boleslova, Tartokų km, Jonavos valstė.
7. Jakubonį Kazį, Kupiškio valstė.
8. Slavainį Alfonsą, Kriukių m. Šiaulių apskr.
9. Žalnierukynienę Zuzaną.
10. Zigmantieneę Elzbieta.
11. Juozas ir Stepanida Bykovai
12. Kacevičių S.
13. Abukauskaitė Ona arba Abukovska Anna.
14. Dr. M. Kairauską.
15. Levitasą Joselį.

Visi piliečiai, kurie žino paieškomųjų asmenų gyvenamąsias vietas, tepraneša jų adresus Konsulatui.

SKUBIAI reikalingi darbininkai: autovo fabrikui «GANANIAN».

Rua São Castano, 70 ir 73, S. Paulo